Ч. 238 (11.206). Львів, вівторок 25. жовтня 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Звеличники насилля.

Львів, 24. жовтня 1927.

Перед кількома днями польські „організації народові" обходили роковини смерти пок. куратора Собінського. Цю хвилю віддавання пошани недавньому відповідальному керманичеві шкільництва у Сх. Галичині використали польські „народові", шовіністично-чорносотенні чинники для піднесення настроїв, для усунення хвилевої депресії.

Ера пок. Собінського в шкільництві є добою приспішеної, так сказати — зачетної польонізації на канві повстрійського законодавства (що попереджує язикові закони з 31. липня 1924) і загальної, погодженої польонізації під прапором „народового" здійснювання язикових законів у шкільництві. Коли добу 1923—1926 називаємо „ерою Собінського", то тим коротким означенням не віддзеркалюємо дійсности. Більш зближеним до дійсности було би назвати ту добу „ерою Ст. Грабського і М. Прушинського", — першого як ідеольоґа і законодавця, другого як визнавця і виконавця „ідеольогічних" канонів. В основу цієї ери лягла „спасенна" думка, що per fas et nefas, чи то „законно", чи беззаконно зліквідувати українське шкільництво, а тим самим припинити нестримний гін до освіти українських народніх мас.

Як довго справа Сх. Галичини була вирішена на міжнародній арені, так довго в шкільництві хоч формально респектовано правний стан. Після рішення Ради Амбасадорів усі скрупули відпали. Розлилася широка хвиля польонізації всього громадського життя, всіх публичних установ і то — о, іроніє! — в часі, коли мав бути здійснюваний закон про воєвідську автономію з 26. вересня 1922 і коли мав бути творений український університет.

В роковини смерти кур. Собінського звеличники денаціоналізації подають білянс руїнництва, довершеного на українському шкільництві. Перш усього в р. 1923 заведено в українських гімназіях обовязкове навчання польської мови замісць необовязкового. Та це ще не велике зло. Зате ліквідація українських гімназійок в Стрию і Бережанах, які фактично були окремими гімназіями, є першим наглядним доказом польської ліберальної політики в шкільній ділянці. Ліквідація трьох вищих українських гімназій (у Львові, Перемишлі і Тернополі) не вдалася тільки завдяки опорові поляків, які протиставилися злуці трьох польських гімназій з українськими. Українські гімназії переповнено учениками поляками і жидами, які в них сповняють ролю „народових" контрольорів. До перемиської гімназії припинено доплив учнів з інших повітів, де нема українських середніх шкіл, щоби зупинити ріст тієї гімназії зі славною передвоєнною традицією. Право прилюдности для приватних українських середніх шкіл обмежено, а всі середні школи з українською мовою навчання віддано під догляд візитаторів зпід знаку Грабського і Прушинського, з завданням: репресіями і переслідуваннями молоді й учителів довести до упадку тих шкіл. При учительських семинаріях зліквідовано [illegible] школи вправ, а українські коедукаційні семинарії у Львові і Перемишлі перемінено на жіночі і зутраквізовано.

Непомірні втрати в ері Собінського понесло українське народне шкільництво. До р. 1924 спольщено підступно (через ухвали іменованих адміністраційною владою громадських прибічних рад або просто на основі самовільної постанови наказних війтів) 344 українських шкіл. Після 1924 р. на основі „плебісциту" з потайними додатками інспекторів й „організацій народових" всі українські школи на Волині (понад 420) зутраквізовано. З українського шкільництва в Галичині (що сягало 2800 шкіл) по проєкту „організацій народових" мало зберегтися на якийсь час лише 422 українських однокласівок. Однак сам Грабський признав такий великий скок надто божевільним і зредукував українські школи до числа 700.

На підставі обіжника кур. Собінського у всіх школах заведено урядову польську мову, накинено в залишених при житті українських школах навчання в польській мові ще історії й географії та науки про сучасну Польщу. Одночасно зліквідовано в більшости українські катехитури в польських школах, а в українських учительський персонал зредуковано або усунено, переносячи на захід. Тзв. утраквістичні й останки українських шкіл заповнено учителями й учительками польської народности, які по наказу згори завели фактично польське навчання. Таким чином в ері Собінського на ділі перестало істнувати українське шкільництво.

„Отже за керми пок. Собінського — конклюдує М. Прушинський з нагоди роковин смерти — не в одному напрямі пішли ми поважно вперед. Однак лишилося несповнених ще багато наглядних і часто правом наказаних вимог. А вже у відношенні до Румунії, Італії, Франції чи Зединених Держав не можна — на жаль — давати ніяких порівнань, бо там у шкільництві є виключно державна мова".

Отже звеличники насилля ще невдоволені. Мало того, що семиміліоновому народові, частині великої нації, загарбано все його надбання, добуте і творене цілими десятками літ. Мало того! — бо треба знищити все до тла, зруйнувати, стоптати, треба поступити по румунським зразкам. Аж тоді, коли півдикунський світогляд Румунії буде вповні здійснений на українських землях під Польщею, заспокоїться руйнуючий гін польських „культуртреґерів".

Довкруги польської закордонної позички.

(Продовження).

Найбільш небезпечною на господарському овиді Польщі подією був тому в останніх часах факт постійного дефіциту в заграничній торгівлі. За вісім перших місяців ц. р. (січень—серпень) він разом дав суму 142,975.000 зол. в **золоті**. Або мало що не тільки, скільки виносить запас золота в виказах Банку Польського. **Одночасно годі державі на довшу мету** купувати золото на покриття дефіциту в заграничній торгівлі і на підсилення металевого запасу білетового банку. Страшна порожнеча Торічелього на ринкові капіталів, яку всі відчували в останніх місяцях в Польщі, висота банкового дисконту т. ін. були найкращим доказом, що тут фінансова струна була випнята аж так, що вже збиралася луснути...

А бюджет? Як відомо, ухвалений в січні ц. р. бюджет Польщі збілянсовано на площині около 2 міліярдів зол. по стороні видатків і стільки-ж прибутків держави. Тимчасом з місячних бюджетових звітів, які міністерство скарбу постійно публікує (місячні бюджети заведено в Польщі ще за радою англ. фінансового знатока Йонґа) виходить, що Польща має тепер місячно видатків приблизно на суму 200 міліонів зол. Себ-то, що річний бюджет держави винесе не преліміновану суму 2-ох тільки фактично суму 2 і пів міліярдів зол.

Що казати про таку висоту державного бюджету? Очевидно богатьом із т. зв. польських знатоків фінансових, які не мають реального зрозуміння для цифр і які по цифровій драбині готові йти Бог зна як високо — здається, що Польща в силі здобутися на 2 і пів міліярдовий бюджет. І справді, слід признати: досі уряд маршала Пілсудського господарює без бюджетових дефіцитів, а навіть виказує малі місячні бюджетові надвижки. Здавалось би тому, що все є в порядку. Та на ділі — цей стан добуто в Польщі тільки **шляхом рафінованого фіскального садизму, котрий в консеквенції вбив всяке нормальне господарське життя в державі.** Страшний тягар непосильних податків, оплат і драч лежить немов камінна гора на цілому господарському організмі Польщі, викликуючи відомі наслідки на всіх ділянках життя. І хоча Йонґ, Кеммерер, Здзеховський, Рибарський і др. фахівці майже однозгідно твердять, що теперішньому ступеневі господарського розвитку Польщі відповідав би бюджет найвище в сумі около 1,,600,000.000 зол. річно, то проте на ділі він виносить на міліярд зол. більше. **Загально-політичні умови державного життя Польщі не дозволяють їй на видатне обмеження її бюджету.** Навпаки, ще треба рахуватися і з дальшою звишкою бюджетових видатків у майбутньому.

Нема тому сумніву, що теперішні закордонні опікуни Польщі, які хочуть Польщу удержати здатною до активних виступів на кожний випадок — **мусять** забезпечити скарб держави від всяких прикрих несподіванок. Отже з тих причин — **львина** частина останньої закордонної позички призначена тільки для скарбу державного і Банку Польського. І так: 8,330.000 дол. (або 75,000.000 зол.) має лежати постійно в Б. П. ненарушено як скарбова резерва для уряду. Коли часом доходи не вплинуть в преліміновані висоті, а не буде чим покрити біжучих видатків — уряд буде мати право позичити собі за згодою чужинного фінансового дорадника на короткий речинець в повищої суми стільки, скільки буде потребувати. Далі. Тепер скарб держави винен Банкові Польському суму 25 міл. зол. (позичену ще при основинах Б. П.). Тому з одержаної позички має уряд вернути Банкові Польському суму 2,780.000 дол. — згаданих 25 міл. зол. Понадто є ще в позичковому договорі дуже багато незвичайно важких та не дуже вигідних для Польщі зобовязань. Ось найважніші з них: Без згоди фінансового дорадника Польща не сміє позичити грошей навіть на продукційні цілі, а на бюджетові потреби і взагалі на потреби скарбу зовсім нічого не сміє позичити в найближчих трьох літах. Навіть надвижок бюджетових, котрі тепер на основі останнього закону бюджетового (з 22. III. 1927.) міг скарб позичати банкам, самоврядуванням і т. д., в будучині йому не буде вільно позичати, хіба тільки для одних самоврядувань — але і тут лише найбільше на 1 рік. (Це є самоврядування в Польщі, що моглиб так скоро віддати позичений гріш?). Разом на цілі скарбу держави і для бюджету відходить з позички як зовсім непродукційно увязнена сума округло 100 міл. зол.

Коли, таким чином, позичний договір дає чужому фінансовому дорадникові в ділянці бюджету і скарбу державного Польщі такий широкий, глибокий і безпосередний вплив, то в агендах Банку Польського його вплив від тепер буде майже всевладний. Добре, що уряд в документі святочно зобовязався, що більше не буде друкувати жадних грошей (скарбових білетів), а єдиною уповажненою для емісії всякого гроша інституцією буде Б. П. Також не спонукає уряд більше Банку Польського, аби той друкував йому, для покриття майбутніх бюджетових дефіцитів незабезпечені гроші і т. д. Та ясно, що така декларація має все тільки паперове значіння. Звідки взяти державі гроша на оплату урядовців, війська і т. д., коли каси пусті? В такій потребі банк білетовий все **мусить** „позичити" гроші урядові (себ-то надрукувати їх). Від того він і є, аби не дав державно-фінансовій машині станути. І ми бачили, що підчас війни всі білетові банки всіх воюючих держав поголовно позлізали зі своїх „золотих престолів" і такою чи другою фіртою позаводили в себе — інфляцію. А Англійський Банк і собі, як один з перших. В Польщі також вже пережито момент, коли уряд святочно присягнув, що не допустить до інфляції. Це було за президентури Войцеховського, коли Вл. Грабський завів замісць марки золотого. А що сталося опісля за урядування того-же самого Грабського? Прийшло з початку перше, згодом друге потрясення золотого і нарешті наслідком повищення суми банкнотів та надрукування більону, курс золотого зі законної норми 4.80 зл. — 1 дол., спинився на курсі 9 зол. (а доходив вже і до 13 зол.). Тому і теперішній офіціяльній деклярації уряду не можна придавати більшого значіння, чим попередній.

Д-р Павло Лисяк.

(Докінчення буде.)

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Українська проблема.

Німецький соціял-демократичний журнал про визвольну боротьбу українців.

В девятому числі місячника *„Der Gesellschaft“* з вересень 1927, що виходить в Берліні під редакцією Рудольфа **Гільферлінга**, відомого теоретика соціялізму і економіста, автора капітального твору: *„Das Finanzkapital“* поміщена стаття головного редактора празького денника *„Der Sozialdemokrat“*, Еміля Штрауса, історика, діяча німецької соціяль-робітничої партії Чехословаччини під наголовком: **„Визвольна боротьба українців“**. Спираючись на наукових і публіцистичних джерелах німецьких і українських (автор покликується у своїй статті на праці М. Грушевського, д-ра С. Рудницького, д-ра А. Єнзена, Гайнріха Ленца, Мазепи, Феденка і т. д.) автор статті змальовує історію України виключно з точки погляду проявів її державности в ріжних історичних добах аж до послідної спроби створити Соборну Народню Республіку в часі послідної революції. Цей начерк поданий бездоганно вірно, при чому автор стоїть на становищі історичного матеріялізму і дуже цікаво зображує деякі моменти нашої історії. На думку автора визвольна боротьба України і її невдача в 1919 і 1920 роках є „одною з найбільше вражаючих драм історії 20 століття“. Поневолення України є справою антантського імперіялізму, який 14. III. 1923, признав східні границі Польщі і тим відмовив українському народові права на власне державне життя. В утримуванні свого панування над Україною московські світові революціонери навіть находять допомогу европейської контр-революції — каже автор.

На його думку европейський соціялізм має всі дані на те, щоби морально підтримувати боротьбу української нації за її визволення. По перше тому, що почипаючи від Маркса найкращою соціялістичною традицією є поборювання всякого соціяльного і національного гніту, а по друге через те, що розвязка української справи є одною з передумов миру на сході і загалом світового миру. Невирішення української проблеми є сталою небезпекою війни, так як невирішення національного питання серед балканських народів було одною з причин світової війни. Усунення небезпеки пожежі війни лежить в інтересі робітничої кляси і дальшого розвитку европейської культури.

Обовязком російської, української, польської, румунської і чехословацької соціял-демократії є цілковита згода у національних питаннях сходу, але вона може здійснитися тільки на підставі права самоозначення націй, якого здійснення не може мати ніякого іншого обмеження, як тільки загальний інтерес міжнародного соціялізму. Перед Соціялістичним Робітничим Інтернаціоналом стає велике завдання бути найвищою інстанцією при розвязуванні національної проблеми сходу. Бо ця розвязка, яка заразом мусить означати для українців щасливий кінець на їх кількасотлітньому шляху до Соборности і Визволення, є одною з передумов здійснення соціялізму.

Ідея Визволення і Соборности запустила коріння у всьому українському народі і це стремління до державної самостійности є вислідом історії. По словам **автора більшовицька диктатура на Україні** є чимсь зовсім іншим, ніж в Росії: Це диктатура чужинецьких панів над усією нацією. В Росії це панування національно російських сил — на Україні це панування одної чужої кляси побідників, це результат російського імперіялізму, що лежить не в соціяльному інтересі російського пролетаріяту, а в інтересі нової економічної і урядницької буржуазії і є продовженням імперіялістичної політики царської держави.

Останніми літами не видно було ні в европейських соціялістичних журналах, ні в соціялістичній пресі такого прихильного відношення до українських визвольних змагань як це бачимо в даному випадку. Відповідальний европейський соціяліст виступає в найсолиднішому европейському соціялістичному органі безпосередньо в обороні української визвольної боротьби, з окремаж в обороні боротьби за соборність. До того апелює він і до інших европейських соціялістів та до Соціялістичного Інтернаціоналу, щоби з ним солідаризувалися. Без сумніву, що ця стаття має для нас немале значіння, в то тим більше, що автор вважає вирішення української проблеми одною з головних і засадничих передумов миру на Сході Европи. Крім того є ця стаття без сумніву знаменним показчиком незвичайно бистро зростаючої в Европі актуальности української проблеми. Вага тієї статті виступить перед нами тим яскравіше, коли пригадаємо нераз повторювану останніми часами між західними соціялістами фразу **Кавтського** про те, що **українська справа для нього — мовляв — ще не ясна**. Нині цю фразу треба вважати анахронізмом. А вичерпуюча статтяя Е. Штрауса про наш визвольний рух освідомить без сумніву німецьких та й взагалі европейських соціялістів в українській справі та геть ослабить „капітальний“, анахронічний вислів Кавтського про її „неясність“. **Д.**

Докажіть ділом,

що клич „Свій до Свого“ не є для Вас пустим звуком і обезпечайте своє майно в Т-ві „ДНІСТЕР“.

Продовження Пащукіяди.

Нова „заява“ посла Пащука і стримання посольської гажі.

Посол Пащук знову промовив! Цим разом — це документ, якого відсутність кидала (і своїм опізненим дальше кидає) високо підозріле світло на історію нового покаяння Пащука: заява до Української Парляментарної Репрезентації про поворот до комуністів. Пригадаймо кілька дат: 19. IX. ц. р. пос. А. Пащук склав у Секретаріяті Української Парл. Репрезентації заяву про своє бажання вступити до клюбу, при чому в цій заяві зазначено, що виступив він з Комуністичної **Фракції** вже три дні тому (16. IX.). Після того несподівано бахнув несподівано ганебний лист п. Пащука до комуністів; до відома загалу дійшов він за посередництвом комун. фракції, яка розіслала той „документ“ редакціям. Лист був датований 28. IX. ц. р., комуністичний посол Войтюк уперве ширив його у варшавському соймі 3. ц. м., тому, у „Ділі“ появився щойно 5. ц. м. Але минали дні за днями, а нічого **авторитетного** в цій справі не було відомо, бо в Українськім Парлям. Репрезентації усе ще лежав єдиний довіря гідний документ — згадана заява Пащука про вступ до Репрезентації з 19. IX. Аж щойно два дні тому Секретаріят Українськоі Парлям. Репрезентації дістав такого листа:

До Президії Української Парляментарної Репрезентації.

Цим відкликую свою заяву, в котрій зголошував свій вступ до Української Парляментарної Репрезентації.

Андрій Пащук
посол до сойму.

15. X. 1927 року.

Адресовано:

Pan Kosonocki, sekretarz Klubu Ukraińskiego, Warszawa, Sejm.

Лист писаний безумовно рукою Пащука, адресовано **іншим** почерком. Кинено листа **у Варшаві аж 18. ц. м.**, соймова почта отримала його 19. ц. м.

Порівнання дат доказує пророчисто, що ціла кумедія з „наверненням“ Пащука на комуністичне лоно, була зааранжована і переведена комуністами, які спершу написали самі до себе революційно-пропаґандистичного листа (чи примусили Пащука зробити це), а щойно в 17 днів пізніше отямилися, що треба було зачинати від формального вияснення своєї позиції перед Українським Клюбом!

Кумедія-ж таємничого скривання місця побуту п. Пащука, якесь конспіративне пересилання листів і т. п. речі, які серед поважних людей, а тим паче леґітимованих „заступників пароду“ не водяться! — має уже свої сумні наслідки. Довідуємося, що соймова канцелярія отримала виплату платні послові Пащукові, маючи видно сумніви, чи він взагалі іструє ще на цьому мізерному світі. Посол Пащук листом запротестував проти такої поведінки (знову чомусь-то таємно скриваючи свою вишінню резиденцію) й уповажнив приватно секретаря Українського Клюбу п. Косоноцького підняти гроші. Соймова канцелярія ставула на становищі, що гроші негайно видасть, якщо уповноваження чи краще підпис посла Пащука на цьому буде завірений денебудь і якимнебудь нотарем. **К.**

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Російська чорна сотня гуляє.

ПРОТЕСТ ГРОМАДЯНСТВА ВОЛОДИМИРА ВОЛ.

В імени громадянства м. Володимира і околицею заявляємо рішучий протест і апелюємо не тільки до всього українського громадянства, але й до загальної публичної опінії — проти нечуваного факту недопущення росіянами до Православного Собору у Володимирі тіла небіжчика, видатного українського діяча, бувшого посла до сойму, бл. памяти *Василя Комаревича*. Цей ганебний учинок стався 13. жовтня ц. р. за почином протоєрея Собора Георгія Боришевича, згідно з позицією, занятою в тій справі місцевою організацією істинно-русских шовіністів.

Пятнуємо перед цілим культурним світом цей прояв шовіністичного злочинства і знущання над осиротілими батьками покійного та над цілим українським громадянством і піддаємо на осуд громадської опінії них політиканів, що допустилися того ганебного вчинку. Протестуємо проти цього насильства тим більш рішучо, що панування росіян у Володимирському Соборі оперте не на їх незначній чисельности, а тільки на тенденційній постанові митрополита Діонисія, котрий не додержав даного слова і відібрав Собор від українців, навіть не розглянувши справи по справедливости.

Сергій Назарук, посол; д-р Річинський, голова „Просвіти“; Володимир Красєський, інж.; Володимир Моляк, член виділу повітового соймику; Петро Каркушевський і Григор Калинюк, від Ради Т-ва „Просвіта“; Станислав Полянський, від греко-католиків; Микола Вітовський, Юхим Бунда, Іван Шумовський та багато інших.

Памятайте, що всякі збірки на надгробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10 І. пов. на щадничу книжечку ч. 7818.

В. ЛЕВИЦЬКИЙ.

„Шлях через Київ“.

(Докінчення.)

Париж, 10. жовтня 1927.

IV.

Не можна наводити всього, що Тірі моторошно оповідає про пирування й гульні тодішнього українського офіцирства, про „розпучливі бенкети“, які відбувалися в той самий час, коли

„...з півночі сходили через снігові поля червоні части Муравйова, навантажені в товарових вагонах, спроволи тягнених обережними льокомотивами...“

Нема й місця, щоб перекладати всі дошкуючі й болючі уваги, якими переплетені розмови роману про нездарність українського уряду і безнадійність його режиму: про „обридливість оперетвових маскарад“, про „безмістові балачки Ради і газет“, про „дрібничкові солодкаві фрази української маскаради“, про „порожні й пусті комунікати уряду“, про дрібні ворохобні, що раз частіші, які

„...всіли зогадуватися про постійний наступ вперед військ Муравйова, початок облоги і поступи глухої роботи більшовиків, якою місто було з середини підмінowане“...

Ціле „Діло“ можна би заповнити такими цитатами — тим сильнішими, що почування автора безоглядно і твердо звернені проти більшовиків. Натомісць не можемо собі відмовити навести уступ з розмови автора з польською патріоткою, панною Лією, родина якої віддавна поселена в Київі; хоча це й роман, нема найменшого сумніву, що слова польки не видумані бельґійцем, а записані з дійсности, із стенографічною докладністю. Судіть самі:

„— Якби тільки ці українці були справді білі, казала вона одного разу, якби вони могли проти червоного фанатизму, який є потугою, ставити іншу віру, інше переконання так само сліпо! Та вони самі революціонери і соціялісти Ціла їх армія хитається серед скрупулів і міркувань, чи більшовики праві, чи ні... Так вони готуються до бою! Одним словом, соціялісти-революціонери або більшовики, — ось питання невеличкої ріжниці, питання нюансу А хто захоче гинути задля нюансу?...

Іноді, потрохи щоб її збентежити, а потрохи, щоби приподобатися їй своєю цікавістю до справ, питався я її, як саме вона може бажати собі сотворення української держави, яка мусіла би стати смертельним ворогом Польщі.

„— Так, супокійно відповідала вона, українці так само були би нашими ворогами, як вони вже бували. Та ми їх так само побили би, як уже побивали, і то вповні (*complètement*), тай то не тільки на полях бить: у Галичині руська людність швидко асимілювалася з польською. Ні, єдиний небезпечний наш ворог, то зединений Схід, це зединена східна імперія. Нехай самостійна Україна тріюмфує і нехай перемога її спричинить повний її розрив і ворожнечу з Росією, — тоді Польща житиме, щоб воно і не сталося...“

V.

Очевидно, зайва річ простувати в „Ділі“ ілюзію київської польочки про оконечну засимільованість українців в Галичині, але — поза сим pium desiderium? Яке все вірне в словах цієї пророчиці неназваної пілсудщини. Яке воно вірне і влучне і на минуле і на будуче! І як воно коротко і ясно формулує сущне, осередне, основне питання кожної справді національної і справді державницької політики української — велико-української однаково, як галицько-української!

Повість буде дальше друкуватися — і про дальший її розвиток знов колись поговоримо.

Та вже нині можна сказати, що повість ця — єдине досі в своїм роді літературне явище, мало того — єдиний досі в цьому роді історичний документ. Оце вперве західня людина, людина західно-европейської державної, товариської й літературної культури глянула західніми очима на нову Україну, ту, котру доля винесла на світ дорогою не простою, себ-то не шляхом наших заслуг і праці, вложеної нами в державне відродження наше, а посередньою дорогою — через сплїт незалежних від нас розвитків, сил і обставин. Одначе не тільки в західних літературах поява повісти тієї і такої — новість: досі немає й в українській мові анальоґічної повісти, навіть приблизно рівно талановитої і рівно удокументованої фактами й ідеольоґічними цінуваннями. Навіть спомнинів з того часу є мало, і переважно вони мало талановиті й маловарті. А шкода! Бо незалежно від своєї чистомистецької вартости кожний літературний твір, а повість уже найбільше, має свою громадську й національну вартість, педаґоґічну in plus, а то й in minus. Яку велику ролю в політичному вихованні нації могла би відограти добре написана повість з часу Центр. Ради! Або з часу сумної памяти Отаманщини! Або про інтермедії й інтерлюдії наших — все одно, східних чи західних — дипльоматичних місій, делеґацій, тощо! Коби тільки іскра Божа, себто літературний геній, і культурна, в західному змислі, вишколеність автора! Ось коби впр. нашими „міністрами“ і „дипльоматами“ раз як слід зайнявся бодай конґеніяльний, созвучний талант в роді Аверченка, коли вже не геній в роді Гоголя. Гоголя „Вечерів коло Диканьки“ або „Сорочинського ярмарку“. А може — Гоголя „Мертвих Душ“?...

Відгуки дня.

В сяйві книжкового місяця.

Поляки мають свій „русї мєсьонц“,— ми маємо місяць книжки, спорту чи іншої української дитини. Поляки в свойому місяці стараються забути про інвазію агентонів на Галичину, — ми стараємося пригадати собі і другим обовязки відносно тих ділянок українського життя, яким даний місяць присвячено.

Місяць жовтень назначено місяцем книжки.

Себто: пропаганда книжки, купівля книжки, продажа книжки, навіть поезія до книжки, як це недавно читав я в одній однодневці з приводу місяця книжки.

Що до пропаганди книжки, то вона йде так: час до часу, точніше беручи денно, а ще точніше раз у місяці, появляється в одній з газет стаття на тему книжки. Рано появляється, в полудне буває переглянена, а вечером іде на заслужений спочинок.

Але на пресі пропаганда ще не закінчується.

Іде вона із уст до уст.

Першого жовтня довідуються про місяць книжки книгарі, в половині жовтня знають про це всі приятелі книжки (у Львові майже кількапапять!), а при кінці місяця не стає загально відомим що десятому інтелігентові.

Крім пропаганди відбувається ще й купівля книжки. Купують люди залюбки, але очевидно, тільки те, що кому потрібно: книжки чекові, мельдункові, службові і т. п. А з більших книг розходяться найліпше: книги бухгальтерійні і книги замовлень. З інших ділянок людського духа великий попит мають безплатні календарі та ілюстровані цінники, посилані без замовлення.

Продажа книжки в місяці тієї самої назви йде також дуже добре. Як тільки хтось зайде в книгарню і — перевернувши гору книжок — зажадає одної з них, її зараз, умлівіч, пакують і передають до рук купуючого. Ледви половина купців віддумується тоді від наміру купна, а майже нема випадку, щоб хтось не заплативши забрав книжку. А коли і забере, то все таки не пречистий дорогою книжка йде.

Менше потрібних творів, — поезія, белетристика і наукова література теж мають збут. В місяці жовтні двох людей купило збірки поезій... яка ще не вийшла, а третій таки направду хотів купити трильогію Лепкого: „Мазепа“, тільки що не погодився на висоту і скількість рат. Як зачуваю Книгарня Наук. Тов. ім. Шевченка має піти на стрічу бажанням читаючої публики, яка жадає легших умов при оплатах:

Перша рата: заява точного плачення, друга: подання своєї адреси і ґенералій, третя: зобовязання звернути незнищені примірники на випадок невиплатности.

Коли б і тепер не міг хтось купити согоу трильогії, то книгарня є рішена, за порукою двох знакомих, дати ще деякі полекші в оплатах. Тим способом думає вона заохотити людей до доповнювання своїх бібліотек, які від часів „Найзнаменитших повістей Діла“ станули на мертвій точці.

Жовтень — місяць книжки і тому найбільше надається на всякого роду доповнювання бібліотек. А коли до нього долучимо ще й одинацять інших місяців зі сильним книжковим рухом, то напевно займемо належне нам місце у народів культурних волі.

Галактіон Чіпка.

Виборчі висліди.

КУТЩИНА.

Вибори в Кутщині переведено доволі добре в націоналістичному напрямку. Всю вагу звернено на те, щоб розбити хлібоїлів, що вповні удалося і так: Кути — 20 українців, 30 жидів, 18 поляків і вірмен, разом 48. Кобаки — 48 українців з кількома жидами; вибори уневажнено, але і тут є слаба надія. Рибно — 32 радних, в тому 4 поляків, решта українці. Слобідка — 24 радних, всі українці. Тюдів — 32 радних, всі українці. Рожен Малий — 24 радних, всі українці, в тому 2 жінки. Рожен Великий — 32 радних, всі українці, в тому 2 жінки. Розтоки — 32 радних, в тому один жид і 31 українців. Бувша домена хлібоїлів, яку здобули націоналісти завдяки місцевому управителеві школи. Білоберізка — 32 радних, всі українці (1 хрунь). Хороцева — 24 радних, всі українці. Устеріки — 32 радних, всі українці. Красноїля — 32 радних, всі українці. Голови — 32 радних, всі українці. Перехрестне — 32 радних, всі українці. Стебне — 24 радних, всі українці. Довгополе — 32 радних, всі українці. Ферескуля — 32 радних, всі українці. Яблониця — 24 радних, в тому кількох жидів, решта українці. Гринява — 40 радних, з того 2 поляків і кількох жидів, решта українці. Бервінкова — 24 радних, всі українці. Переважаюча більшість радних українців безпартійні, тому, що ніодна з політичних українських партій не веде тут позитивної роботи. Богато з вибраних звуть себе радикалами, але їх радикалізм дуже сумнівної вартости.

Процес Шварцбарта.

Париж, 23. жовтня 1927.

В пятницю в четвертому дні розправи адв. Кампінші, зясовуючи висліди трьохденних дебат, ствердив, що досі не устійнено, щоби Петлюра видав якийнебудь приказ, що взивав би до погромів, тому заява Шварцбарта, що вбив Петлюру, щоби пімстити погроми, безосновна. На запит, чи ті нібито протижидівські статті в „Тризубі“ підписані були Петлюрою, Шварцбарт каже, що ні, але сама назва „Тризуб“ вистарчає, бо як відзнака є символом чорта(!). Бувш. міністр закорд. справ Шульгин (тепер професор українського університету в Празі) заявляє, що оборона Петлюри зайва, бо його імя перейшло до історії. Погроми були, але не були ділом Петлюри, виновниками їх були червоноармійці. То був ґенеральний погром усієї України. На приказ Раковського червоноармійці нищили кожне село, в якім був хотяй один повстанець. На приказ Раковського вбивали старців, жінок, дітей. Навпаки Петлюра робив усе, щоби не допускати до погромів. Жидівська справа лежала йому на серці. Шварцбарт кермувався зовсім іншими мотивами ніж ті, які подає. Він не месник жидівського народу, а аґент чрезвичайки. Рад. комісар Чубар заявив був свого часу, що треба вбити Петлюру. Шв. убив Петлюру 10 днів після травневого перевороту у Варшаві. Большевикам ходило про те, щоби вбити того, що передше боровся з Пілсудським проти червоних військ. Проф. Кльод, який переводив аналізу над Шварцбартом, каже, в голові обвинуваченого з причини читання ріжних книжок запанував хаос, що переходить у манію. Ген. Вдовиченко, командант III. дивізії, заперечує, начеб у місцевостю його військ були погроми. В Пещанці погроми виконали червоні війська, з мести, що тамошнє населення щиро приняло українські війська. Погромові тому зробили кінець українські війська, як у друге здобули Пещанку. В дискусії з адв. Кампінші признає адв. Торес, що і червоні війська допускалися погромів, але вища влада карала за них (прим. Буденний казав розстріляти за погроми більше як сто козаків). На це заявляє адв. Кампінші, що коли Торес і Шварцбарт роблять винуватим за погроми Петлюру, тимсамим льоґіка казала би за погроми, доконувані червоними військами, винувати Леніна і тимсамим був би без вини той, хто був би вбив Леніна з пімсти за вбивства, доконані підчас больш. перевороту його прихильниками. Адв. Кампінші протестує проти ґльорифікації Шварцбарта. Він також нераз заступає у процесах убийників, але ніколи не представляє їх як мучеників і героїв. Звертається до Шв.: Пане Шварцбарт! Ви вбили невинну людину, ділаючи проти наказів своєї релігії, своєї тори і своєї раси, яка є противна проливанню крови. Шварцбарт сміється. Адв. Кампінші: Ваш сміх тут не на місці. Опісля питається Шварцбарта, чи знає, що жид. американський комітет, на чолі якого стоїть Люіс Маршаль, осуджує вбивство. Об.: Торес: Справою Маршаля займемося, коли зізнаватимуть жид. свідки. Св. Мик. Шумицький, бувш. член земських рад, тепер голова українських організацій в Парижі часто стрічався з Петлюрою і був одним із членів родини Петлюри. Тому його слідили підозрілі індивідуа, які взяли його за Петлюру. Український уряд зробив багато доброго для жидів. Адв. Торес відчитує телеграму Ревуцького з Америки, в якій цей протестує „проти надуживання його імени петлюрівцями“. Адв. Кампінші протестує проти такої замовленої телеграми. Він ні разу не згадував назвиша Ревуцького. Опісля адв. Торес відчитує лист Пінкаса Красного. Адв. Кампінші протестує проти цього, що Торес не повідомив прис. суддів, що Красний був до 1923 р. міністром при уряді Петлюри.

В суботу зізнавав св. Петро Титлюк, фабр. робітник у Парижі, за часів Петлюри поліц. функціонар у Проскурові, який сказав, що більшовицька молодь Проскурова з елементами, які прийшли з Москви напала на зал. двірець, якого боронив от. Семесенко. Більшовиків виперто. Місцеве населення хотіло вирізати більшовиків. Серед убитих були і христіяне, але більше жидів, бо жиди симпатизували з більшовиками. Коли Петлюра дізнався про це, покликав слідчу комісію. От. Семесенка покарано смертю.

На суботнішній розправі вперше випитували Шварцбарта судді присяжні. Прис. суддя питається, чи між убитими жидами були свояки Шв. Шварцбарт і Торес: Так. На запит прис. судді, чому так пізно „пімстився“ на Петлюрі, Шв. каже, що тому, що Петлюра був у Польщі, а він (Шв.) не міг дістати пашпорту. Прокуратор: Ні, тому що в Польщі були тоді наглі суди, а ви рахували на лагідність прис. суддів у Франції. Св. Доченко особистий адютант Петлюри заявляє, що Петлюру годі обвинувачувати у погромах. Підчас вибуху арсеналу Петлюра особисто ратував десятки жид. полонених. Погроми виконували нереґулярні ватаги. Петлюра був справжнім батьком жидів. Жиди повинні побудувати памятник Петлюрі, бо колиб не він, міліони жидів згинули би на Україні. Рабіни витали Петлюру з торою у руці. Св. француз Бодрі бувш. фр. консуль у Київі, що 29 літ жив на Україні, зясовує історію повстання незалежної України, підкреслює прихильність Петлюри до жидів, яких усе боронив перед більшовицькими ватагами, що гнобили цілу Україну. Адв. Торес цитує погляди фр. амбасадора в Москві Гербета про погроми. Адв. Кампінші жадає, щоби Торес предложив йому оригінальний документ. Торес не хоче, а каже, що це було друковане в „Таймс-ах“. Адв. Кампінші: Заява Гербета торкається не Петлюри, а уряду Голубовича, прихильника більшовиків і вашого — маю на думці Шварцбарта, бо (заявляє іронічно) всі дуже добре знають, пане тов. Торес, що ви не більшовик. Св. Гіл. Косенко ред. „Тризуба“ застерігається проти тверджень, начеб у „Тризубі“ містив протижидівські статті. Погроми виконували червоноармійці і денікінці. „Тризуб“ є лише проти кольонізації Криму жидами, бо це виглядає так, як колиб хто хотів Францію кольонізувати німцями. Адв. Торес каже, що жиди живуть від століть на Україні і заповідає, що звернеться до мін. внутр. справ з внесенням видалити з Франції антисемітських аґітаторів. Адв. Вільм: Насамперед треба би видалити з Франції вуличних убийників, таких як Шварцбарт. Адв. Торес: Шв. не є такий вбийник за якого його маєте. Він фр. горожанин, за горожанство заплатив кровю на війні. Предсідник відкладає розправу до понеділка год. 12:30.

Часопис „Комедія“ у статті закидає Торесові, що він дався перекупити більшовицькими грішми і згодився боронити Шварцбарта.

ПРИСУД У КРАКІВСЬКІМ ПРОЦЕСІ.

Краків, 23. жовтня 1927.

В розправі проти 36 обвинувачених за зраду військових тайн сусідним державам, оголошено вчора (в суботу) присуд. На кару тяжкої вязниці засуджено: Володимиру Пітчиньску на 5 літ, Вас. Колодія на 4 роки, Вол. Кубрака на 3 роки, Павла Заблоцького на 4 роки, Ів. Покладка 2 і пів р., Юл. Борилівну 2 і пів року, Мик. Худу 1 р., Ів. Солгана на 2 і пів р., Федька Семаківського 3 р., А. Наконечну півтора р., Ів. Наконечного півтора р., Мир. Котовича півтора р., Ст. Янькова на півтора року, Йос. Ключенка 2 р., Генр. Фельзена півтора р., Ром. Шумського 4 р., Андр. Щирбу 3 р., Я. Грицулака 3 р., Мик. Стефанишина 2 р., Анг. Загробельного півтора р., Тар. Дробенка півтора р., Вол. Яросевича 10 місяців — всіх із загостреним твердого ложа раз на місяць. Увільнені: Павло Ґевґало, Петро Дудка, Мар. Гес, Дм. Чупило, Евст. Прокопович, Мих. Дутка, Вол. Зембінський, Ост. Хархаліє, Вас. Костинюк, Авр. Сокаль, Симон Дмитраш і Мих. Пеньонжек. Прокуратор зголосив зажалення неважности проти увільняючого присуду. Без уваги на спротив прокуратора трибунал ухвалив увільнених випустити на волю. Підчас відчитування присуду зімліла присутна на салі жінка засудженого на три роки Семаківського. До неї візвано ратункове поготівля.

Зі спорту.

Україна—Ґрафіка 2:0.

НОВИНКИ.

— **Старі надії.** Коли тільки кінчаться вакації і починається звичайний сірий рік праці, повторяються звістки, що нові вакації будуть веселіші, бо з новим роком мають зменшити оплату за пашпорти. Ця звістка повторяється і тепер.

— **Подружа і посада.** Окружна Дирекція телеграфів і почт у Львові повідомляє, що хибними є звістки в деяких часописах буцім-то урядничкм почт, коли виходять замуж тратять посаду у випадку, як їх муж теж є державним урядовцем. Отже доля цих урядничок краща як учительок на Горішнім Шлеську.

— **Бандитизм.** Побут у Бриґідках, хоча й влаштований зовсім по модерному, знудився талановитому вломникові Виджинському, який мав там сидіти ще кілька літ. Виджинський доказав, що вийти з мурів вязниці для такого спеціяліста як він трудніше як дістатись до чужих мурів, де можна дещо заробити. Пропав як камінь у воду. Замісць нього поліція зловила небезпечного „касівника“ Филиповського, що має на своїй совісти кілька кас. — У селі Чишки самбірського повіту бандити приспали якимсь наркотиком місцевого пароха і забрали йому кожухи, вбрання та обуву.

— **Темна хроніка.** Що раз частіще трапляються у Львові випадки використовування легких жінок темними типами, які тим способом шукають заробітку. Вчора арештували професійного спеціяліста місцевої своєрідної торгівлі живим товаром Хмелєвіча, що по сусідстві т. зв. Гицлівської гори знущався над своєю жертвою за те, що не хотіла віддати йому свого вуличного заробітку. — Перед карним судом ведеться розправа за ошуканство проти трьох спільників Ол. Приймака, Лесицького та Ціжанського, які продавали дозвіл на прочищування чужого лісу на підставі фальшивих документів. — Перед скарбово-карним сенатом стає велике товариство з 8 осіб обвинувачених у тому, що стоячи на чолі управи кооперативи военних інвалідів свідомо затаювали скількість припасів тютюну, щоби зборатитись коштом державного скарбу. — Фривієрський помічник Ґольд виручив свого знайомого купця і взяв за нього півчетверта тисячі зол. довгу та щез з капіталом, бо мав уже давно намір виїхати до „нового світа“.

— **Летуни.** Два франц. летуни Чалє та Рапен, що летіли до Індії зупинились у Сіямі, а Кост і Лє Брікс у дорозі до Буенос Айрес у Санта-Катаріна.

— **Літературний кутон.** Помер один з найвизначніших польських повістярів Ґустав Даніловський, у 55 р. життя. Уродився він у казанській губернії, студіював техніку в Харкові. Перший його твір у 1900 р. — „Него“ і збірка поезій „На острові“. Належав він до соціялістичної партії і зєднав собі славу як оборонець революційних ідей. У 1914 р. як товариш марш. Пілсудського вступає до леґіонів і відбуває воєнну кампанію; після війни працює при боці Пілсудського в Бельведері. З інших його творів відомі „З минулих днів“, „Два голоси“, „Ластівка“, „У любові та бою“, „Марія Магдалина“, „Гомін“, „А не тільки горіє моє серце“. — Герман Судерман, який святкував недавно 70-ліття дня своїх уродин, приготовляє несподіванку всім тим, що бачили в ньому старця приналежного до минулого. Судерман написав повість, якої героем буде людина зваляна в найновішою теперішністю: російський революціонер Борис Савінков. Німецька преса подає у звязку з цією вісткою точніший життєпис Савінкова, повного фантастичних пригод.

— **Новий вік — нові потреби.** Хто не читав ніж довгих літ кільометрових ого-

домешь у німецькій і краєвій пресі про чудесний винахід Анни Чіллі, жінки з волосєм до землі... бодай на ілюстрації, що заохочувала всіх до купна чудотворної масти. Приходить вістка, що ця шляхотна фірма, що дбала про справді жіночий вигляд жіноцтва тепер збанкрутувала. Коротке волосся перемогло.

— **Нинішна Ясна Поляна.** Місце, де Толстой провів більшу частину свого життя, приготовляється до свята 100-літніх роковин у честь Толстого. Тому, що до Ясної Поляни відуться люди з усіх усюдів, навіть із чужини, радянський уряд хоче це місце прикрасити. Вже тепер Ясна Поляна відбиває сильно від інших російських сіл, містечок, а навіть і деяких... міст. Деревляних хат там дуже мало, більшість домиків з каміння, а дахи покриті бляхою. Є навіть проєкт побудувати там хідники, люксус, якого не знають деякі міста. Майже всі доми в Ясній Поляні мають електрику і є там шпиталь, діточий захист і садок, кооперативи, більша школа. Селяни цього села вимкові, бо не пють, себто коли хотять пити ідуть в інше село за горілкою. Колиб Толстой жив перекопався би, що його релігійні та соціяльні ідеї не найшли у його селі плодючого грунту. Навіть деякі спомини по ньому щезли; нема там уже його хати, довкола якої він орав ріллю, ні інших, які він залюбки відвідував. Та найбільше, що здивувало би Толстого це мабуть переміна Ясної Поляни в рід містечка. Толстой фанатично любив дику природу і просте життя без витребеньків культури. Ті, що відвідають теперішню Ясну Поляну, небагато найдуть у ній із духа Толстого.

— **Примхи моди.** У Парижі відчинили виставку „Мистецтва зачіски". Франц. фризієри невтомні у вигадках нової моди заявили, що найблищий сезон піде під знаком коротких жіночих кучерів. З цього виходить, що звістки про поворот довгого волосся неправдиві. Причиною опозиція загалу жіноцтва, яке переконалось, що коротка зачіска відмолоджує. Фризієри хотять, щоби жіночі вуха незакриті на протязі двох сезонів, тепер знову трохи сховались під кучерами.

— **Оригінальна умова.** Південно-африканський уряд підписав оригінальну умову: з ловцем, який має по контракті в означенім речинці вбити якнайбільшу скількість львів і леопардів. Причина: за останні роки скількість хижаків збільшилась незвичайно і непокоїть населення.

— **Світова всячина.** Англія — єдиний край в Европі, що видає на озброєння більш як у 1913 р. — Наслідник румунського престола виїхав кілька днів тому в Парижа у звязку із новими непорозуміннями рум. уряду і королівської родини. — На Криму повторяється землетрус. — В Югославії нова катастрофа повени.— Мексиканські революціонери висадили в повітря поїзд. — У Парижі витали сьвяточно і офіціяльно єгипетського короля Фуада. — У Будапешті скасують нумерус клявзус для жидів наслідком інтервенції жидівських організацій у Франції та Англії перед Лігою Націй. — На лінії Відень—Брно—Краків буде від 1. листопада постійна воздушна комунікація тричі в тиждень. — В югославянській демократичній партії прийшло до гострої крізи, що грозить її розєднанням.

День ощадности у Львові.

„**День ощадности**" обходить Львів в неділю 30. жовтня ц. р. Того дня в церквах проповідники порушуватимуть у проповідях ощадність як ідею великої етичної вартости.

У Філії Товариства „Просвіта" в центрі міста, (в салі Української Бесіди), в читальнях на Личакові, Жовківськім, Городецькім і Стрийськім передмісті та в товариствах „Зоря" і „Міщанське Брацтво" відбудуться в годині 12. вполудне виклади спеціяльно упрощених рефератів про значіння масових, дрібних вкладок. Відтак наступить всюди заложення „збірниці", та перша збірка дрібних вкладок.

Такий плян одобрила вибрана на Загальних Зборах з дня 15. жовтня ц. р. Надзірна Рада Т-ва „Ощадність" у Львові, яка 20-го п. м. уконституувалася, вибираючи головою Товариства д-ра Михайла Волошина, його заступником о. Дамяна Лопатинського, а секретарем проф. Ковака.

Цьогож дня відбудуться такі самі обходи „Дня ощадности", організовані Повітовими Відділами Ощадности, а де би їх ще не було — Повітовими Товариствами Кредитовими по всіх повітових містах Потрібні інформації і друки є вже всюди на місцях.

День 30. жовтня ц. р. як „День ощадности" є вступом до „місяця ощадности", бо протягом місяця листопада ц. р. будуть такі обходи уряджувати всі суспільні культурні, просвітні і господарські установи по селах і місточках.

✝ Посмертні згадки.

Анатоль Омелян Абрисовський, уч. VI. кл. філії держ. ґімназії син бл. п. о. Льва Абрисовського бувшого пароха в Якторові і бл. п. Олени з Височанських, заосмотрений Найсв. Тайнами, помер по довгій і тяжкій недузі в середу дня 5-го жовтня 1927 в 18 році життя. Похорон відбувся в Перегноєві дня 7. жовтня ц. р. В. й. п. 793

Обіжник

до всіх філій й читалень Т-ва „Просвіта" в краю в справі вибору відпоручників на Загальні Збори Товариства „Просвіта" у Львові.

Дня 26-го грудня 1927 відбудуться Звичайні Загальні Збори Товариства „Просвіта" у Львові. По думці § 18 статуту право участи в Зборах з рішаючим голосом мають: крім членів Головного Виділу голови філій або їх заступники (на випадок перешкоди обох, відпоручник філіяльного Виділу), почесні члени Т-ва, відпоручники звичайних членів Товариства (вони є також членами даної філії „Просвіти", в районі якої мешкають) і відпоручники читалень.

Всі вище згадані є управнені до участи в Зборах з правом пасивности і активности. Одні тільки відпоручники читалень не мають права пасивного вибору, значить не можуть бути вибраними, коли не є одночасно членами Головного Товариства. Відпоручники членів філій мусять бути членами Товариства „Просвіта", а тим самим і філії, в районі якої мешкають (належить звернути увагу на вирівнання членських вкладок). Відпоручники читалень мусять бути дійсними членами читальні.

Передавання повновласти на особи, котрі мешкають поза місцевостю читальні, недопустимі.

Відпоручників членів Товариства „Просвіта" вибирає скликаний в тій ціли надзвичайний філіяльний Збір по одному на 50 членів, які мешкають в районі даної філії. Кожда надвишка над 50 дає право до вибору одного відпоручника більше. Кожда читальня вибирає без огляду на число її членів одного тільки відпоручника.

Пригадуючи ті постанови статуту взиває Головний Виділ філіяльні і читальняні Виділи, щоби вони після одержання цього обіжника зарядили негайно скликання надзвичайних Зборів членів задля вибору відпоручників (про скликання Зборів не треба повідомляти староства).

Імена і прізвища вибраних відпоручників зі заподанням професії кождого відпоручника з осібна належить подати найдалі до 30-го листопада ц. р. до відома Головному Виділові разом з точним відписом протоколу зборів, на котрих вибрано відпоручників.

Головний Виділ виготовить для відпоручників спеціяльні повновласти і вишле їх кождому відпоручникові разом з леґітимацією на одержання білетової знижки їзди залізницею. Звертаємо увагу, що вступ на салю, а тим самим і право участи в Зборах будуть мати лише ті відпоручники, які викажуться при вступі на салю нашими повновластями. В дні Зборів повновластей не будемо видавати. Так само карти білетової знижки вишлемо тільки відпоручникам.

Ближчі подробиці про місце Зборів та про порядок нарад подасть Головний Виділ всім до відома оповістками в часописах.

Кількість філіяльних відпоручників подано кождій Філії до відома осібним письмом.

Головний Виділ Т-ва „Просвіта".

(З осібна пригадується справу звідомлення. Крайна пора, щоби читальні і філії виповнили й їх переслали до розпорядимости нашої канцелярії.

791 1—2 *Канцелярія „Просвіти".*

Оповістки.

Управа Народньої Лічниці повідомляє, що насвітлювання кремінною лямпою відбуваються щодня з винятком неділі і свят від 8—12 передполуднем і від 3—5 зполудня. 7701 1-2

Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" в Рогатині відбудуться в суботу, 29. жовтня 1927 в 2. год. попол. в салі української ґімназії з таким порядком: 1) Відкриття зборів, 2) Відчитання протоколу з попередніх зборів, 3) Звідомлення уступаючої Старшини та уділення їй абсолюторії, 4) Вибір нової Старшини, 5) Вибір відпоручників на Загальний Зїзд „Рідної Школи" у Львові, 6) Внесення. — Право участи в зборах мають 1) члени місцевого Кружка, які до 28. X. вирівняють залеглі вкладки, 2) батьки учнів місцевої ґімназії, 3) делегати ділянних Кружків у повіті (1 на 25 ділянних членів Кружка. — Старшина.

Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" в Бережанах відбудуться дня 29. жовтня 1927 р. в кімнатах власного будинку вул. Міцкевича ч. 3. в 6-ій год. пополудні з ось яким дневним порядком: 1) Відкриття Загальних Зборів. 2) Відчитання протоколу з послідних Заг. Зборів. 3) Секретарський і касієрський звіт. 4) Звіт Контрольної Комісії. 5) Дискусія над звітами та уділення абсолюторії уступаючій Старшині. 6. Вибір нової Старшини і трьох делеґатів на Загальний Зїзд. 7) Внески й запити. Коли на означений час не явилобися відповідне число членів — то ті самі Збори відбудуться годину пізнійше в цім самім місці. — За Старшину Кружка: *Д-р Володимир Бемко* вр., голова, *Петро Будз* вр. секретар. 785 2—2

День ощадности і свято книжки в Золочеві. Заходами просвітних і економічних інституцій Золочівщини улаштовується дня 31. жовтня 1927 в 12. годині в пол. в салі товариства ім. М. Шашкевича в Золочеві всенародний день ощадности і свято книжки. Програма: 1) Відкриття торжества. 2) Реферат про ощадність. 3) Реферат про значіння книжки. 4) Дискусія й ухвалення резолюцій. 5) Вистава книжок. Проситься всіх виділових читалень, членів дирекцій кооператив і надзірних рад, як також усе українське громадянство до численної участи. — *Комітет Свята.*

Надзвичайні Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" в Золочеві відбудуться в понеділок дня 31. жовтня 1927 в год. 2, а на випадок браку комплету в год. 3 попол. з дневним порядком поданим в „Ділі" з дня 22. жовтня 1927 ч. 236 а то з огляду на свято книжки і день ощадности назначені вже давніще на год. 12. в полудне тої самої днини в тій самій салі ім. Шашкевича в Золочеві. — Головна Управа „Рідної Школи": о. А. Каштанюк містоголова, М. Бабин секретар. 796

Подяка.

Подобалося Всевишньому покликати до себе молодечий цвіт — мого внука бл. п. Анатоля Абрисовського, уч. VI. кл. філії держ. ґімназії, що так передчасно, бо в 18 році життя розпращався з цим світом і полинув там, де його родичі спочивають. Серед так великого горя дізнали ми стільки глубокого співчуття і виразів сердечности, що почуваємося до обовязку зложити прилюдну подяку та щире Спасибіг усім тим, що взяли участь в похороні Покійника. В першу чергу дякуємо Впр. Духовенству: о. д-ру Г. Костельникови, ґімназ. катехитови, що зволив приїхати зі Львова на цей сумний обряд, о. дек. Мик. Садовському, парох. Глиняни, о. І. Бачинському, парох. Словіти, о. Півкевичеви, парох. Барткова, о. Р. Ганасови, сотр. з Глинян, о. Мих. Кузьмі, сотр. Перегноєва і о. К. Каліновському, сотр. лат. обряду з Глинян. Крім цего складаємо сердечну подяку Вп. п. дир. філії держ. ґімн. Яр. Вербицькому за ініціятиву в зорганізованню та висланню ґімназ. хору до Перегноєва, п. проф. Мик. Полєкови, господареви кляси Покійного за старання, що кляса VII. Б. з вінцем взяла участь в похоронах свого шкільн. Товариша, п. д-ру М. Рибакови адв. з Глинян, делеґації шкільної молоді з Глинян з вінцем в особах: п. Хахулівної, З. Туза, П. Швидкого, Я. Бойкевича і всім присутним за це, що взяли участь у похороні. З окрема дякуємо Впр. о. Р. Ганасови за зворушливі слова при виносі домовини з хати, о. д-рові Г. Костельникови за теплу, глибокого змісту проповідь в церкві, тов. Лебедеви уч. VII. б. за надгробне прощання Покійного в імени Товаришів та ґімназійному хорові за звеличання сумного похоронного обряду своїм співом. Нехай Всевишній Всім сторицею заплатить.

о. Степан Височанський дідуньо,
Мирослав Абрисовський брат.

Перегноїв в жовтні 1927.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.